

BM İklim Değişikliği Konferansı COP26 ve Türkiye

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Erişilebilir ve Temiz Enerji

Sürdürülebilirlik Bülteni

Kasım 2021 - Sayı: 9

BM İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KONFERANSI - COP26

COP26 - Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı bu yıl Birleşik Krallık'ın Glasgow şehrinde 31 Ekim-12 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirildi. Müzakereler sonuçlandırılmadığı için COP26 zirvesi 1 gün daha uzatıldı ve Glasgow İklim Paketi imzalandı. İngiltere ev sahipliğinde gerçekleşen zirveye Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Joe Biden, İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Amazon'un kurucusu Jeff Bezos, Microsoft'un kurucusu Bill Gates gibi pek çok dünya lideri, iş insanı ve sivil toplum kuruluşu katılım gösterdi.

2015 yılında imzalanan Paris Anlaşması'na göre her ülke 5 yılda bir ulusal katkı beyanını (NDC) güncellemek üzere anlaşmıştı. 2020 yılında zirve pandemi koşulları yüzünden ertelendiği için COP26, 5 yıllık NDC'lerin ilk testi olarak görülmekteydi. Zirve öncesi gezegenimiz 2,7 °C'lik bir sıcaklık artışına doğru ilerlemekteydi. Zirvede alınan kararlar ile sıcaklık artışının 1,8 °C, -2,4 °C'lik aralıkta tutulabileceği öngörülmüyor. Yine de bu artış 1.5 °C hedefinden oldukça uzak olduğu için pek çok çevreci organizasyon, aktivist ve iklim değişikliğinden çok fazla etkilenmesi beklenen savunmasız ülke tarafından eleştirildi.

Zirvede enerjiden ulaşıma, metan emisyonlarından ormansızlaştırmaya kadar pek çok konu müzakere edildi. Müzakerelerin uzamasına da neden olan kömür için Glasgow İklim Paketi'nin ilk metninde "**kademeli çıkış**" öngörülürken son dakikada Hindistan ve Çin'in itirazları ile birlikte hedef "**kademeli azalma**" olarak güncelledi. 100'den fazla ülkenin katılımı ile 2030 yılına kadar ormansızlaştırmanın durdurulması yönünde taahhütler verildi. 2030 yılına kadar metan emisyonlarının %30'unu azaltma planı 100'den fazla ülke tarafından kabul edildi. Finans gününde 130 trilyon doları kontrol eden 450 finans kuruluşu 2050'de karbon nötr olma taahhüdüne imza attı. Bu da yeni yenilenebilir enerji gibi "temiz" teknolojilere fonlamanın artacağı ve fosil yakıt yakan endüstrilerin doğrudan finansman bulmada zorlanacağı anlamına geliyor.

COP26'ya karşı birçok da protesto gerçekleştirildi. Azınlık kesimler, çevreciler, bazı ülkeler alınan kararların yeterli olmadığını söyleyerek protesto ettiler. Ünlü çevreci aktivist Greta Thunberg COP26 zirvesini özet olarak "**Blah Blah Blah**" yani boş sözler olarak tanımladı ve asla pes etmeyeceklerini vurguladı. Ayrıca katılımcılar zirve için İngiltere'ye girişte pek çok zorluk yaşadı. COP26'nın bu yüzden en beyaz (whitest) ve ayrıcalıklık COP olduğu yönünde haberler yapılırken azınlık kesimler ise kendilerinin sistemli şekilde dışarıda bırakıldığını düşünüyorlar.

COP26 VE TÜRKİYE

COP26 Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı onayladıktan sonra katıldığı ilk COP zirvesiydi. İlk planlamaya göre Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan zirveye katılacakken son anda "Güvenlik taleplerimiz yerine getirilmeyince Glasgow'a gitmekten vazgeçtik" diyerek katılma kararından vazgeçti. Ancak Türkiye yaklaşık 40.000 katılımcının katıldığı zirveye 376 delege ile en çok katılım gösteren ikinci ülke oldu. İlk 5 ülke ise Brezilya (479), Türkiye (376), Kongo (373), Gana (337) ve Rusya (312) olarak gerçekleşti.

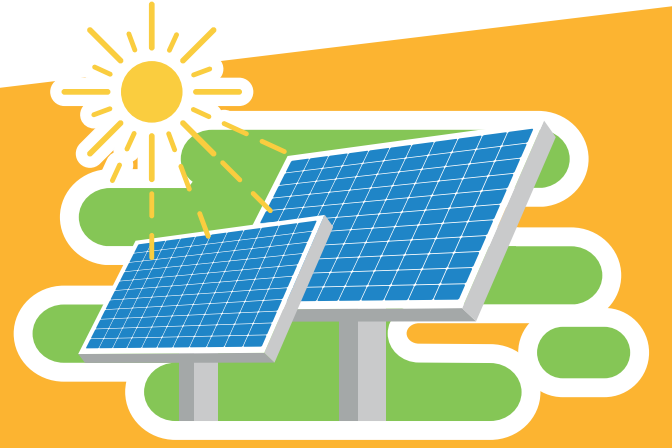
Bakanlıkça yetkili delegelerin yanında Tunç Soyer, Ekrem İmamoğlu, Sabancı Holding Sanayi Grup Başkanı Cevdet Alemdar gibi belediye başkanları, üst seviye şirket yöneticileri de çeşitli oturumlarda konuşmacı olarak ülkemiz ve Türk şirketleri hakkında değerlendirmelerde bulundu.

Paris Anlaşması'nı yeni onaylayan bir ülke olarak Türkiye ulusal katkı beyanını önümüzdeki dönemde güncelleyeceğini belirtti. Özellikle kömür konusunda alınan kararlar kömür kullanımında bir azalım öngörmeyen ülkemizi gelecekte zorlayacak gibi gözüküyor. İlave olarak Türkiye UNFCCC Sekreteryası'na gönderdiği sözlü nota ile gelişmiş ülkeler kategorisini oluşturan Ek-I listesinden çıkmak için yaptığı başvuruyu geri çekti ve yıllardır süren tartışmalı konuya da bu şekilde son verilmiş oldu.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI: 7 ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ

Enerji arzı ve enerji kaynaklarının temini, insanlığın tarih boyunca yüzleşmek zorunda kaldığı en önemli sorunlardan biridir. Günümüzde iklim değişikliğinin etkileri ile birlikte enerji kaynağı teminine ilave olarak temiz enerji kaynağı kriteri de eklenmiştir. Buna göre enerji erişilebilirliğinin önemi kadar kullanılan enerji kaynaklarının sürdürülebilirliğe uygunluğu da dikkate alınmalıdır. Bu sayımızda herkesin uygun fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimini güvence altına almayı amaçlayan ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından yedincisi olan Erişilebilir ve Temiz Enerji'ye yer vermekteyiz.

ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ

1990 ile 2010 arasında, elektriğe erişimi olan insan sayısı 1,7 milyar daha artmıştır. Dünyanın nüfusu arttıkça, ucuz enerjiye talep de artacaktır. Fosil yakıtlara dayanan küresel ekonomi ve sera gazı emisyonlarının artması, iklim sistemimizde çok büyük değişiklikler yaratıyor. Bu değişiklikler de tüm kıtaları etkiliyor.

Temiz enerjinin teşvik edilmesi, 2011 yılı itibarıyla küresel enerjinin %20'den fazlasının yenilenebilir kaynaklardan üretilmesini sağlamıştır. Yine de her beş insandan birinin elektriğe erişimi yok ve talep artmaya devam ettikçe, dünya genelinde yenilenebilir enerji üretiminde büyük bir artış gerekecek.

2030 yılına kadar erişilebilir enerjiye herkesin kavuşmasını sağlamak için güneş, rüzgar ve termal gibi temiz enerji kaynaklarına yatırım yapmak gerekiyor. Daha geniş bir teknoloji yelpazesi için maliyet-etkin standartların benimsenmesi de binalar ve sanayide elektrik tüketimini dünya genelinde %14 oranında azaltabilir. Gelişmekte olan ülkelerin tümünde temiz enerji sağlayacak altyapının genişletilmesi ve teknolojinin yükseltilmesi hem büyümeyi teşvik edebilecek hem de çevreye katkıda bulunabilecek kritik önem taşıyan bir hedeftir.

Erişilebilir ve Temiz Enerji Hedefleri

- Modern enerjiye evrensel erişim
- Yenilenebilir enerjinin küresel payının artırılması
- Enerji verimliliğinde iyileşmenin iki katına çıkarılması
- Temiz enerji araştırma, teknoloji ve yatırımlarına erişimin desteklenmesi
- Gelişmekte olan ülkelere yönelik enerji hizmetlerinin genişletilmesi ve iyileştirilmesi

Erişilebilir ve temiz enerji neden önemli?

Günlük yaşantımızın sorunsuz akması ve eşit kalkınma için erişilebilir ve güvenilir enerjiye ihtiyacımız var. İyi düzenlenmiş bir enerji sistemi başta iş dünyası, ilaç ve eğitim, tarım, altyapı, iletişim ve yüksek teknoloji olmak üzere tüm sektörlerde destek sağlar: Enerjiye erişimdeki eksiklikler ise insani ve ekonomik kalkınmanın önündeki engellerdir.

Onlarca yıldır, kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıtlar elektrik üretiminin ana unsurları oldu. Karbon temelli yakıtlar büyük oranda sera etkisi yapan gazların salınımına yol açtı ve insanlar ve çevre için tehlike oluşturmaya başladı. Bu durum herkesi etkiliyor. Dünya genelinde elektrik kullanımı hızla artıyor. Kısacası ülkeler ekonomileri için gerekli elektriğe düzenli bir şekilde erişemez hale gelebilirler.

Dünya genelinde 1,2 milyar insan, bir diğer deyişle her beş kişiden biri elektrikten mahrum yaşıyor. Bu grubun büyük bölümü ise Afrika ve Asya'da yer alıyor. Elektrik olmazsa kadınlar ve kız çocukları su taşımak için saatler harcayacak, klinikler çocuk aşılarını saklayamayacak, birçok çocuk ödev yapamayacak, insanlar rekabetçi işletmelere sahip olamayacaklar. 2,8 milyar insan ise mutfakta odun, kömür, odun kömürü gibi yakacakları kullanıyor. Bu da kapalı mekan hava kirliliği nedeniyle milyonlarca insanın her yıl yaşamını yitirmesine yol açıyor.

ENERJİ ÜRETİMİ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ANA UNSURLARINDAN BİRİ. SERA ETKİSİ YAPAN GAZLARIN YÜZDE 60'I ENERJİ ÜRETİMİNDEN KAYNAKLANIYOR!

Daha sürdürülebilir enerjiye geçiş için ne kadar kaynağa ihtiyaç var?

Dünyada, sürdürülebilir enerji altyapısına yatırımların 2030 yılına kadar üç kat artırılarak 400 milyar ABD Dolarından 1,25 milyar ABD Dolarına çıkarılması gerekiyor. En büyük enerji açığına sahip bölgeler olan alt Sahra ve Güney Asya enerjiye erişim konusunda diğer ülkelerin desteğine ihtiyaç duyuyor.

Ne yapabilirim?

Ülkeler erişilebilir, güvenilir ve sürdürülebilir enerji sistemlerine geçmek için yenilenebilir enerji alanına yatırım yapmalı, enerji verimliliğini ön plana çıkarmalıdır. İş dünyası hidro-elektrik kaynaklarını kullanarak ve geliştirerek, biyoenerji ve elektrik talebini yüzde yüz yenilenebilir kaynaklardan sağlayarak ekosistemleri koruyabilir. İşverenler iletişim teknolojilerinden yararlanmaya ağırlık vererek ulaşıma olan ihtiyacı azaltabilirler, araba ve uçak yerine daha az enerji gerektiren trenle seyahati düşünebilirler.

Yatırımcılar sürdürülebilir enerji hizmetlerine daha fazla yatırım yapabilirler, yeni teknolojiler üretebilirler. Sizler de kullanmadığınız zaman elektrikli aletlerinizi fişten çekebilir, bisiklet kullanabilir, karbon emisyonunu azaltmak için toplu taşımayı tercih edebilirsiniz.

Kaynaklar:

1. <https://ukcop26.org/>
2. <https://unfccc.int/>
3. <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-7-affordable-and-clean-energy.html>
4. <https://www.kureselamaclar.org/amaclar/erisilebilir-ve-temiz-enerji/>
5. https://www.kureselamaclar.org/wp-content/uploads/7_Erisilebilir_ve_Temiz_Enerji.pdf

